

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

חובת דיווח של נותני שירותים פיננסיים לרשות להלבנת הון

כחלק מהמתמודדות בפשיעה המאורגנת, נחקק בשנת 2000 החוק לאיסור הלבנת הון שתכליתו להפחית משמעותית את הפעילות הפלילית באמצעות פגיעה בהון שחור. כיום ישנה חובת דיווח של נותני שירותים פיננסיים כגון: חברות כרטיסי האשראי, תאגידים בנקאיים ונותני שירותי מטבע, על כל פעולה חריגה ויוצאת דופן ברכוש או כאשר עולה חשד שנעשה ניסיון לא לדווח לרשות אודות הכספים. עו"ד אסף דוק מסביר אודות יסודות חובת הדיווח וכן מהו הדין בגין דיווח כוזב לרשות להלבנת הון.

מהי הרשות להלבנת הון?

מכוח החוק לאיסור הלבנת הון, הוקמה הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בשנת 2002 בכדי לסייע במניעת עבירות הלבנת הון. ברשות קיימות מספר מחלקות לדוגמה, מחלקת איסוף ובקרת מידע שתפקידה קבלת דיווחים מכלל הגורמים תוך בקרה על איכותם ומחלקת המחקר שאחראית על הצלבת המידע וניתוחו תוך מעקב האם קיים חשד לביצוע העבירות.

מה הדין הפלילי בגין אי דיווח או דיווח כוזב לרשות להלבנת הון?

לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, חל איסור לבצע פעולה ברכוש במטרה לא לדווח או במטרה לדווח באופן שגוי. בית המשפט מתייחס לחובת הדיווח כאל החובה הראשונית שתכליתה למנוע מהעבריינים להסוות או להסתיר מהרשויות את עבירת המקור. דינו של המפר זאת הוא עד **10 שנות מאסר** או **קנס כספי** פי עשרים מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, קרי 4,520,000 שקלים. החוק קובע כי גם מסירת מידע חלקי הינה עבירה ומהווה למעשה מסירת מידע כוזב.

החובה להוכיח כי הפעולה ברכוש נעשתה במטרה להימנע מהדיווח. בהתאם למקרה ולנסיבות, חלה החובה לדווח לרשות לאיסור הלבנת הון או למשטרה. מפני שרוב הפעילויות הכלכליות מבוצעות דרך מערכות פיננסיות כאלה ואחרות חלה חובת הדיווח נכון להיום על חברי בורסה, תאגידים בנקאיים, בנק הדואר, מנהלי תיקים, חלפני כספים, קופות גמל ומבטחים וסוכני ביטוח.

מטרתו של הדיווח הוא למטרות פיקוח ובקרה וחלק מהעבירות יכולות לבוא לידי ביטוי בפעולות שמטרתן לא לדווח או לדווח באופן שגוי, מסירת מידע כוזב בכדי להימנע מדיווח או שהדיווח יהיה לא נכון או אי מסירת עדכון של פרט החייב בדיווח. על כן, העבירה כוללת בתוכה אי דיווח של פרטים רלוונטיים ולא רק דיווח כוזב. רוב עבירות הלבנת ההון מתבצעות דרך מערכות בנקאיות ולכן החוק קבע כי על תאגידים בנקאיים לדווח על פעולות חריגות, שיפורטו בפסקה הבאה.

בגין אילו פעולות חלה חובת דיווח בידי תאגיד בנקאי?

לצורך המחשה, על תאגיד בנקאי חלה חובת דיווח על המרת כספים, הפקדות, המחאות במזומן, המחאות נוסעים, בסכום של לפחות חמישים אל שקלים. כמו כן, חלה החובה לדווח על המחאה בנקאית בשווי של מאתיים אלף שקלים. כאשר נעשית פעולה חריגה, לדוגמה פעולה החשודה כי מטרתה היא לעקוף את חובת הדיווח או כאשר ניירות ערך וכספים נמשכים שלא באופן רגיל סמוך לאחר המועד שמופקדים או פעולות הנראות כחסרות היגיון כלכלי או עסקי בהתאם להתנהגותו של הלקוח או ביחס לסוג החשבון - התאגיד מחויב לדווח דיווח סובייקטיבי.

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

כיצד בתי המשפט מתייחסים לעבירת אי דיווח?

בנוסף לאמור, פיצול הפקדות לסכומים נמוכים מהחובה בדיווח נחשב אף הוא לפעולה שמטרתה להימנע מדיווח. לדוגמה פיצול הפקדה של סכום בן מאתיים אלף שקלים לחמש הפקדות מאשר בפעם אחת, מהווה למעשה עבירה פלילית. הדבר כאמור ממחיש את הגישה המחמירה של בית המשפט באשר לעבירת אי הדיווח. הגישה הקפדנית עשויה לא לאתר את מקור העבירה האמתית, שכן האשמה של אדם הסוחר בנשים או בסמים באי דיווח מתעלמת מהמטרה העיקרית של החוק כאמור. הרשעתו של הסוחר בעבירת אי דיווח לא תמגר או תמנע את פעילותו הפלילית בעתיד. משרד המשפטים הכיר באמור והציע להפחית את העונש בגין עבירת אי דיווח ל-5 שנות מאסר, אומנם עדיין הדבר מחטיא את מטרתו החשובה והעיקרית של החוק ויש לשקול הפחתה משמעותית יותר בעונש.